

L'Esquella de la Torratxa

Any XLVI

Número 2256

15 cèntims = Atrassats, 30

Barcelona 2 de juny de 1922

—Còm escalfa aquest sol!... Tots els membres se'm *deslliguen!*
On trobaré una ombra protectora? Si aquesta xafogor dura, em li-
quidaré. A Madrid hi corre més fresca...

Sastreria SERRA

Pla de la Boqueria, 8, Rambla.-Barcelona

TEMPORADA
DE ESTIU
1922

Exposició permanent de les últimes novitats
Trajos a mida des de 115 pessetes
Gabardines » » 90 »
Immens assortit en gèneres del País i anglesos

GRANS MAGATZEMS

DAMIANS

Grandiosa Exposició i venda de
Barrets de palla
a preus limitadíssims des de DUES pessetes

Articles per a 1.ª Comunió
Sederia i Llaneria per a Estiu

Rebuts els últims models per a la present
temporada en

Vestits i sombreros per a senyora i nena

Gran varietat en articles
al preu únic de **3⁶95** pessetes

"SWAN" SAFETY SIMPLE AUTOMATICAMENTE

Arri, arri, tatanet!
anirem a Sant Benet,
comprarem un plateret...
per a dinà, per a sopà...
i una pluma pel «papà».

DESDE 22'50 ptas.

EN LES PRINCIPALS PAPERERIES

MABIE. TODD & CO LTD - FABR. 133-135 OXFORD ST LONDRES
AGENT 6ª HENRY M. REIS PROVENÇA 304 BARCELONA

Camera Sevillana Balneario - Barcelona

VENDES AL
COMPTAT I A PLAÇOS

No deixin de visitar
l'Exposició els dies festius

Única casa especialitzada en Llits de metall, dorats, platejats i niquelats :: Gran assortit en llits de ferro esmaltats :: Interessant: Cada llit de metall conté un regal

—No s'inquieti. Gasti "AGUA DE LA CHINA" que resguarda la caiguda del cabell i li dóna el seu color primitiu. M'hi aposto lo que vostè vulgui.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona:

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

Diumenges d'apoteosis

Arribada la nit, tornant els uns de l'Aplec de la Sardana, els altres de les curses de braus o de cavalls, de l'Exposició d'Automòbils o de la de pintures, i els demés de per tot arreu, coincidíem en una admiració unànim: Quin diumenge!

I és, amb un trajo clar, un clavell al trau, i el barret de palla obrint-se damunt del cap com una rosatè, el bon barceloní podia ésser el diumenge passat, com en els diumenges futurs d'aquesta Primavera, el símbol de la ditxa. Si se sentia poble, se li obria el camí dels braus i el del camp de Futbol del «Barcelona». Si volia apareixer com un aristòcrata, prenia la carretera de l'Hipòdrom, o feia cap al Saló de l'Automòbil; si desitjava actuar d'intellectual se n'anava a l'Exposició d'Art; i si home de pràctica sapiència volia allunyar-se de les mondanes vanitats, tenia mil caus i cataus on poguer veure i tocar la bondat de la vida en Primavera.

Barcelona ha trobat amb els seus diumenges, la justa divisió del divertiment. Amb braus, ens sentim plenament poble. Fumem ostensiblement un puro, bevem amb alegria anacreòntica, ens desvergonyim amb la dona que seu aprop, amb els desconeguts que esvaloten, amb els toreros que treballen i amb el president que dirigeix. Ho sabem tot, perquè no sabem res. Una igualtat tant forta com la de la mort, ens uneix a tots, fins a no tenir la plaça més que una sola ànima que fa sempre un mateix crit i un gest idèntic. Els «aficionados» haurien de tenir un uniforme, i no essent això possible, treure's tots l'americana per a que l'igualtat de la plaça de toros fos absoluta.

En canvi, les curses de cavalls són l'inrevès dels braus. El poble no té res que veure amb elles, i així com el cridar fa intel·ligent als braus, a les curses de cavalls no's pot dir res contra la casa, i se respecten els cavalls com si fossin senyors. No hi ha res que enorgulleixi tant als nostres burgesos com apostar per un animal de casa noble. Quina emoció apostar per

un cavall del duc de Toledo! Quin orgull guanyar pel rei, acompanyat del rei. Se pot establir aquesta proporció: Els braus són a les curses de cavalls, com el «Mellao» al duc de Toledo, el «pesetero» al «mailevach» i la brusa dels del sol, al «jaquet».

L'Exposició d'Art, és una cosa gris, malgrat els colors. Ni poble, ni aristocràcia. Ni instint, ni intel·ligència. Jo no he vist mai una cara alegre en les exposicions de pintures, ni tampoc entristida. Són cares d'avorrits que sembla que no saben on anar; cares de badocs que no hi entenen. Al teatre escoltarien; a un concert, o fruirien o s'adormirien, però mirant quadros la gent mai sap dir si lo que mira li és grat o ingrati, si és bó o si és dolent. Veu un cromó, ho alaba, i li asseguren que allò és dolent. Contempla les teles d'En Suñer, per exemple, li desplauen i escolta que són una meravella.

El futbol, té de tot. La gent crida com als braus; fa sport com a les curses de cavalls; assegura que hi entèn com en l'exposició de pintures; s'extasia amb un virtuós dels peus, com en un concert, amb el virtuós de les mans. Imita a l'estranger i fa nacionalisme.

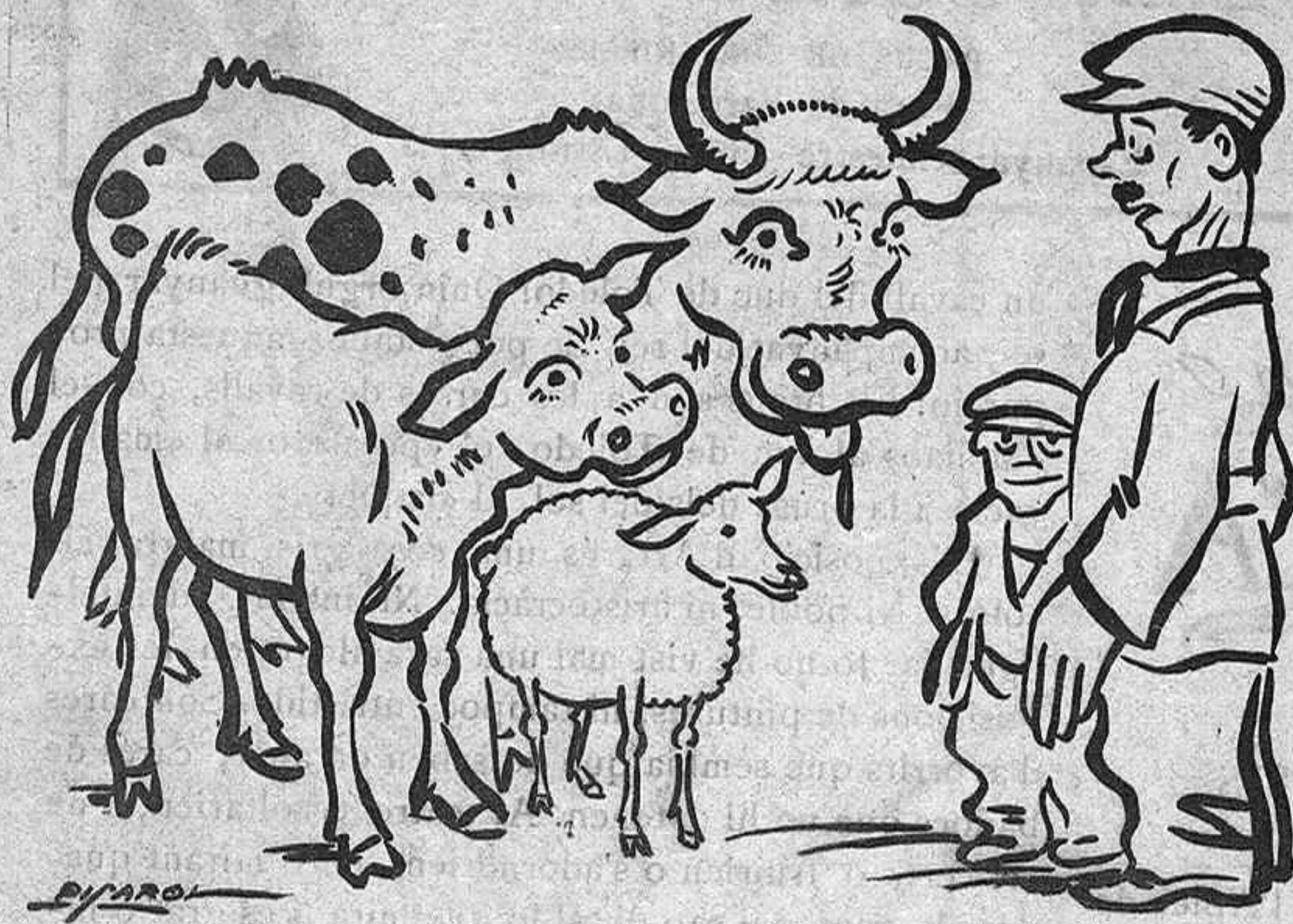
El futbol és una síntesis.

La Primavera esdevé en les sales d'una exposició, massa trista; als braus i al futbol massa aixelebrada i cridaire; a les curses de cavalls, massa senyora i encartonada. La Primavera barcelonina, demana una font, una taula rústega, menjar alegre, vi, uns amics i unes amigues. Tots els que passaren per París, arribada la Primavera sospiren: Aquells recones del Senal... Aquí, no tenim el Sena, però tenim la muntanya, amb Sant Genís i Pedralbes, les fonts de Vallvidrera i Montjuic, el Besós amb la Mina i el Llobregat amb el canyar i les barques de Cà l'Anguilero.

Naturalment que aquesta Primavera barcelonina queda una mica cançó Clavé i *Auca del senyor Esteve*, però ni als braus, ni al futbol, ni a l'Hipòdrom, ni a les exposicions, la trobareu la Primavera barcelonina, sinó a l'hora baixa, quan tornem, amb ginesta al trau, després d'haver ofert sacrificis a tots els déus alegres. Fins que l'Estevet no cercà la Primavera per les afores, no va trobar ni bonica la vida, ni gustós el vi, ni «espaïosa» a la dona. I l'Estevet no disposava més que de la Muntanya Pelada. Si arriba a tenir Parc a Montjuic, i restaurants amb habitacions a la muntanya, l'Estevet hauria sortit calavera.

L'PARADOX

—Veu, fill meu? Abans en menjava tothom d'aquestes bèsties. Ara només en poden menjar els reis, el Papa i els concejals del nostre Ajuntament.

En mànega de camisa

En mànega de camisa, sí, perquè fa molta calor i perquè equival a dir: franquesa.

Per a anar a certs llocs, per estar entre certes persones, un s'ha de vestir de tal manera, s'ha de perfilar tant, que no sembla ell mateix. Ha de mesurar els gestes, sospesar les paraules, agafar bé el tó i callar, la meitat al menys, del que pensa. I encara en el que diu hi ha de posar un cert amaniment que no és ben bé del seu gust. Si no vols callar del tot, has de fingir, això és, mentir una mica.

Suposant que un és dels sincers, dels que callen abans de mentir i dels que no menteixen per res del món, aquest silenci que un s'imposa a si mateix, ¿no és una insinceritat, una mentida amb si mateix?

Quan depressa un home agafa el barret—un copalta potser—i se'n torna a casa seva! I un cop allí, entre els seus, com a violenta reacció, es posa en mànega de camisa. Prou la dona li diu:

—Què fas, home, que et refredaràs?

—Primer un refredat que respirar un aire viciós, primer una pulmonia que la levita de la dissimulació i de la mentida. I quin gust, aleshores, si venen uns quants amics d'aquells que un els pot rebre en mànega de camisa! Parlar a cor obert, amb el propi to, del que a un li rauxa; deixar brollar les paraules com d'una font i escoltar amb delícia la paraula igualment franca dels amics. Allavors sí que la pa-

raula pren un to noble i elevat perquè porta la veritable empremta del pensament i del sentiment propis.

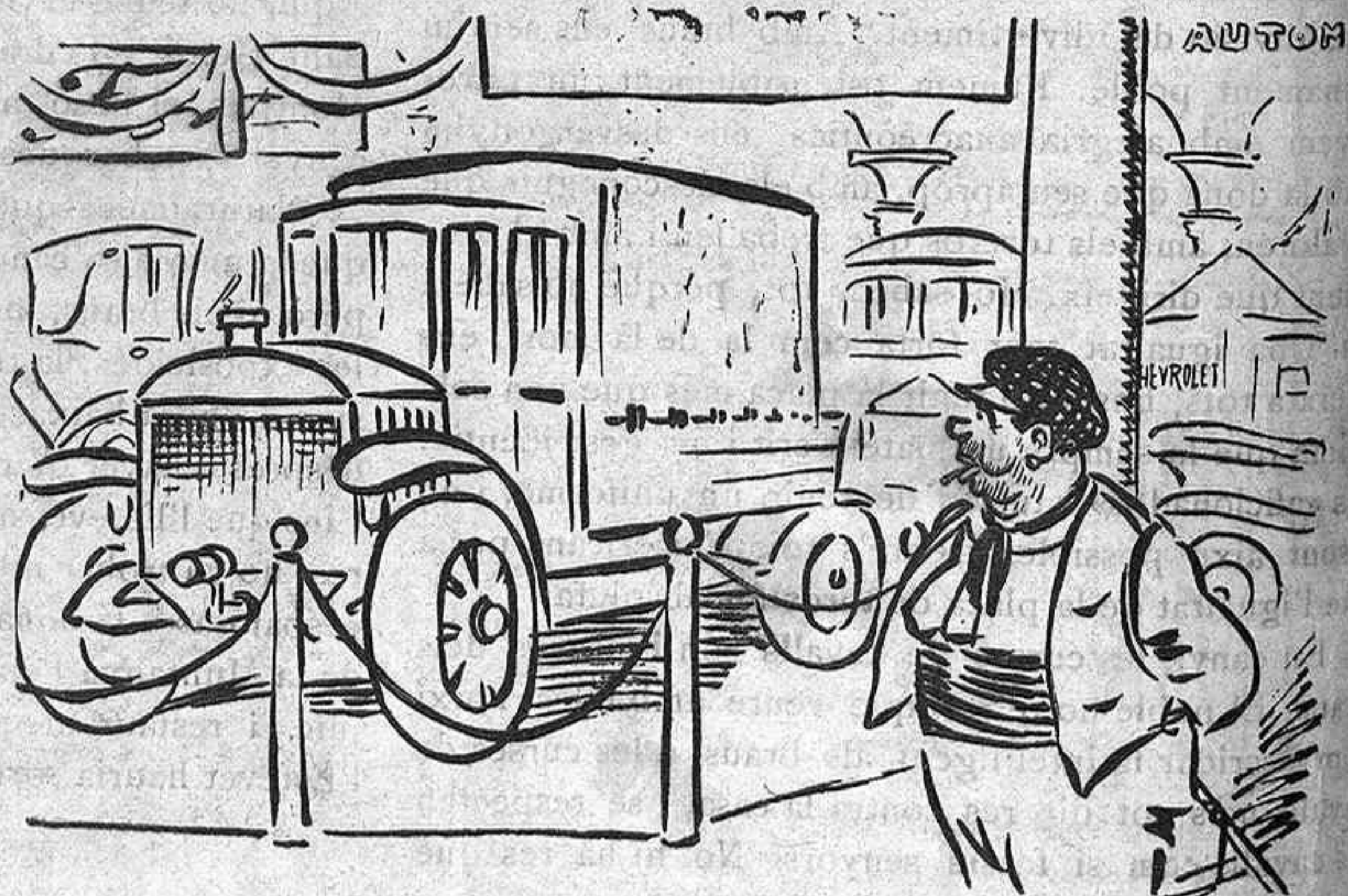
Algú dirà: En mànega de camisa agafar un to noble? Es veu que aquest home no sap el que es diu, es veu que no està acostumat a vestir bé, que el vestit li fa nosa. Aquest home és un plebeu.

Nosaltres li contestarem que en mànega de camisa es pot ésser un gran senyor i en frac i copalta un vulgar grollerot. Senyoria de l'esperit, altesa del pensament, delicadesa moral, rectitud en els fets constitueixen el veritable senyor i no la prenda que el vesteix. Hi ha una elegància interior que el qui la té no la perd ni en mànega de camisa.

—Però quina necessitat hi ha de posar-se en mànega de camisa— sento que diu algú—si es va tan bé amb una americana lleugera, fina i ben tallada?

—Ah, amic—li contestem—no has comprès encara el que significa per nosaltres posar-se en mànega de camisa. Té tota la valor d'un símbol. Vol dir parlar clar, parlar alt—sense fer crits desafortats—parlar íntim, parlar net i polit, perquè no en sabríem d'altra manera. Vol dir, en política, ésser al costat del poble, dins del poble mateix, com un més del poble, sense adular-lo; com ho fan els que li parlen des d'una tribuna i vestits amb levita. En art i literatura vol dir ésser aprop del natural, més a la vora dels grecs que dels hebreitzants, més amics de l'aire del carrer que del saló, preferir l'elegància de la línia humana a la del tall del sastre.

No vol dir vulgaritat ni grolleria, sinó franquesa, senzillesa, cordialitat. També vol dir: com més amics

—A mi doneu-me bèsties per a manar, que amb un re-nec recaragolat les faig creure. Aquests trastos només són bons per a fer desgràcies!

més clars. També vol dir: aristocràcia per dins, contra aristocràcia externa. Vol dir: contingut, contra fórmula, veritat, contra apariència.

Llegidor: en mànega de camisa vol dir tot això que hem senyalat i moltes coses més que ja aniràs veient i que ara no podem dir per no pecar de pretensiosos. Perquè el menys que se li pot exigir a un home que's posa en mànega de camisa és que no sigui pretensió, que no tingui petulància ni orgull, que això és tan lleig en frac i copalta com en mànega de camisa.

JOAN PUIG I FERRETER

A CAU D'ORELLA

Un ermità caritatiu

Un lladre s'esmunyí dins de la cabana d'un ermità, i no havent trobat res per emportar-se, se'n anà contristat.

L'ermità, veient la seva desesperació, va llençar al mig del camí per on anava a passar el lladre, un tapís de feltre que li servia d'abrigall al llit. I el lladre no se'n anà amb les mans buides.

Hi ha homes que no volen contristar ni als seus enemics.

Quina diferència d'aquells que mouen guerra fins als seus amics!

Bona resposta a un rei

Un rei injust i cruel preguntava a un sacerdot:

—De tots els actes piadosos que jo faig, quin és el més agradable al Senyor?

Respongué el sacerdot:

—La sesta que fas a migdia, perquè mentre dorms no fas mal a ningú.

Resposta d'un savi

Varen fer a un savi la següent pregunta:

—Suposem que un home està sol, en una cambra, amb la noia que estima. La porta està ben tancada, els criats dormen, el galan tremola de desig. Com diu l'àrabe: El dàtil és madur i el guardià te'l deixa cullir... Creus que aquest home és capàs de respectar a la noia?

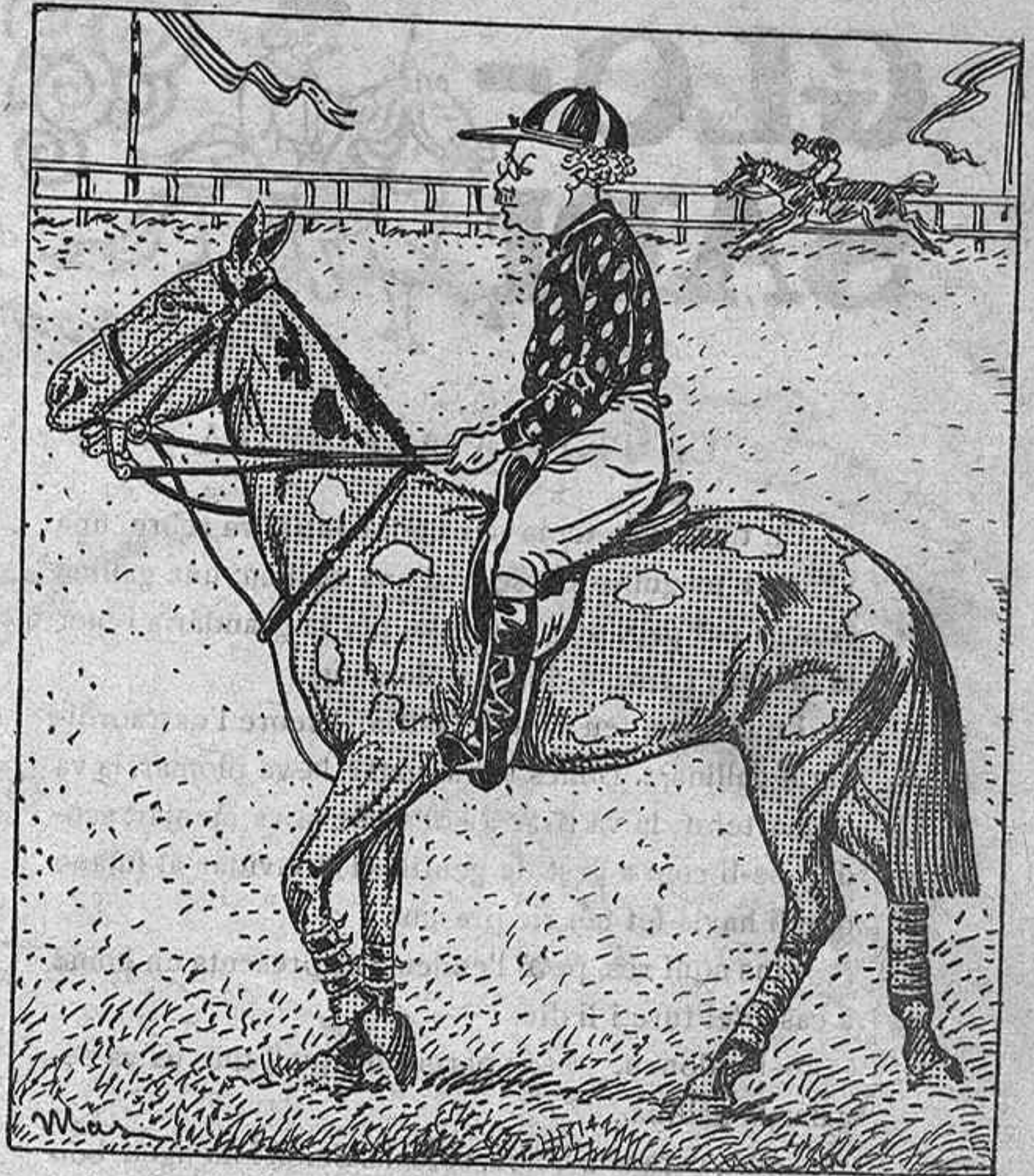
—Si ell respecta a la noia, les males llengües no respectaran an ell.

L'astrònom

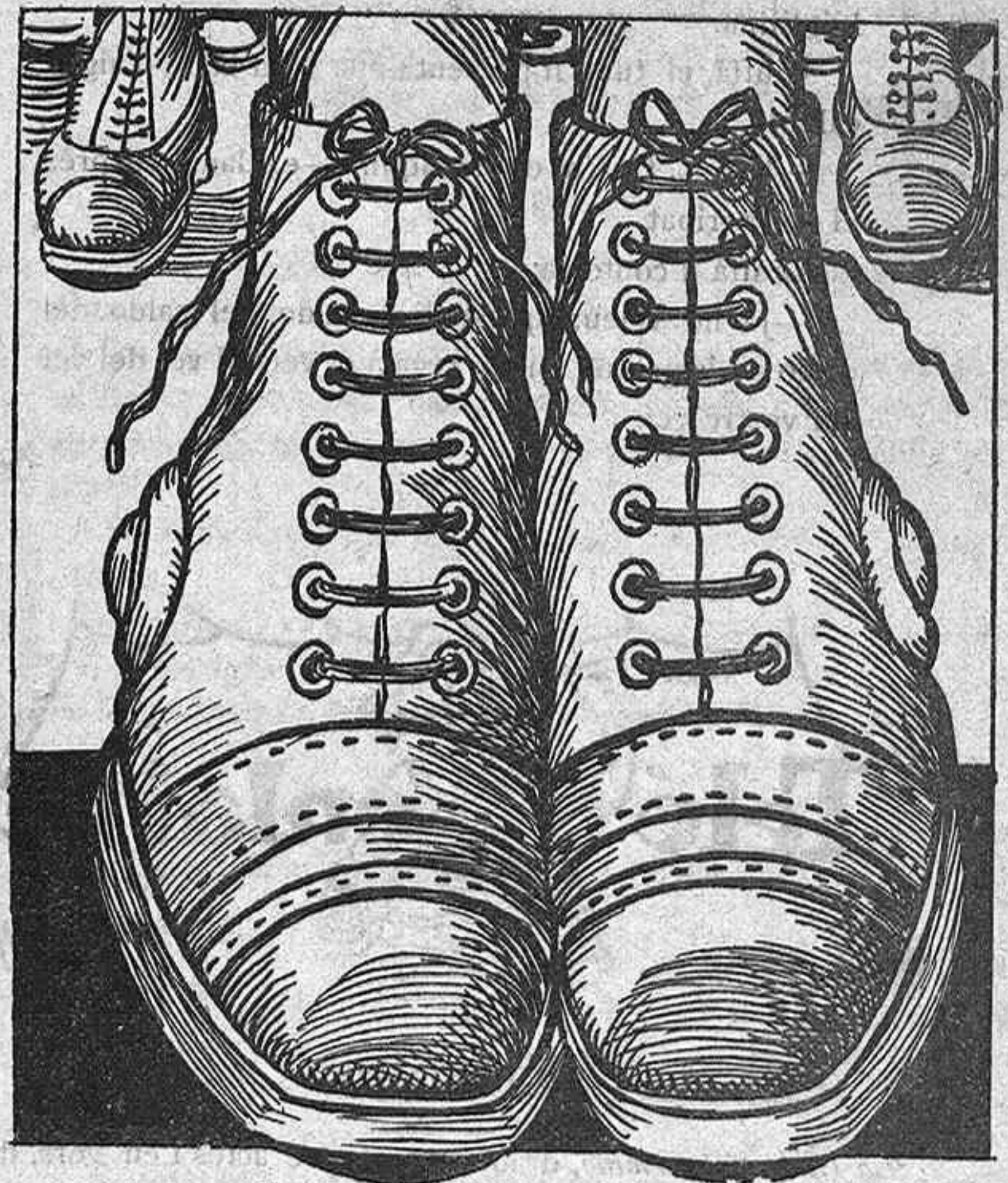
Es desesperava un astrònom havent sabut que la seva dona l'enganyava, feia molt temps, amb un home que vivia a la mateixa casa d'ell.

Un veí li va dir:

—Ja ho veus, tu tenies la pretensió de saber el que passa en el cel i ignoraves el que passava a casa teva. Ara ningú et creurà, quan li parlis de les estrelles!

—Quin un jo per les carreres!
Bato records sense pena.
I sempre aquelles maneres
I aquella ditxa tan plena
dels ricatxos calaveres.

DE QUI SON AQUESTES SABATES?

A qui ho endavini li donarem 50,000 marcs.
(Si ho endavina més d'un, se'ls hauran de partir).

LA PETITA ANÉCDOTA

Un turc que tenia per nom Giuffà, va rebre una volta el magnífic present d'una gallina; una gallina famosa pel pap, per la cresta, per la grandària i per lo brillant i virolat del seu plomatge.

I qual cosa feu el turc Giuffà al rebre l'extraordinària gallina?... Doncs la va matar, la va plomar, la va esquarterar, la va tirar a l'olla i se la va menjar; acudint-se-li com a gest de gentilesa convidar al fulano que li havia fet tan ric present.

Fins aquí res, però l'endemà es presenta un home a casa del turc i li diu:

—Perdoneu; jo sóc parent d'aquell que us va regalar la gallina...

—Ah, caram!... Seieu, seieu!... Seieu i mengeu, bon home.

L'endemà passat s'hi presenta un altre:

—Bon dia; jo sóc amic íntim d'aquell que us va fer el ric present d'una gallina...

—Molt bé!... Seieu; seieu i mengeu.

Uns dies després encara un altre:

—Un servidor és veí de Sutano, que li va regalar la gallina.

Giuffà, el turc, li presenta una gran tassa d'aigua calenta.

—I ara!... Què'm doneu aquí?...—exclama sorprès el nou arribat.

Giuffà li contesta:

—Ja ho veieu: aquest és el caldo del caldo del caldo de la gallina que'm regalà el veí del veí del veí del vostre veí.

XARAU

NOVEDADES

La Dama del Armíño, drama en quatre actes i en vers, degut al jove poeta Lluís Fernández Ardavin, estrenada per la companyia de l'Enric Borràs, pertany al gènere clàssic, essent la seva única varietat el jove esperit de l'autor.

Com a obra teatral d'irreprotxable construcció, li sobra no

obstant, quelcom d'enfarfegament, cosa que esperem no succeirà en les futures produccions del senyor Fernández Ardavin.

L'interpretació no cal dir que sigui ajustadíssima, sobretot per part de l'eximi Borràs que no descuidà un sol detall en profit del personatge a ell confiat, obtinguent un triomf definitiu mercès, junt amb el seu art sublim, a l'imponderable ductibilitat de la seva veu. Admirables en el seu corresponent paper, les senyores Vila, Calderón i els senyors Tatay, Daví i quants els secundaren.

El decorat, degut als mestres Maurici Vilumara i Salvador Alarma, meresqué el beneplàcit del públic que premià el seu treball amb xardorosos aplaudiments al començ de cada acte.

L'última estrena de la temporada, *El pecado de Agustín* d'En Muñoz Seca celebrat dilluns, es deixa escoltar mercès a l'insuperable interpretació.

Avui debuta la companyia Alba-Bonafé. Estrena de la comèdia *La Señorita Angeles*, també d'En Muñoz Seca.

ROMEA

El divendres passat, amb un plè a vessar, es celebrà el benefici de la gran actriu Mercè Abella.

La vetllada transcorregué en mig del més gran entusiasme, palesant-se l'admiració que el públic sent per l'eminent actriu avui retirada de l'escena.

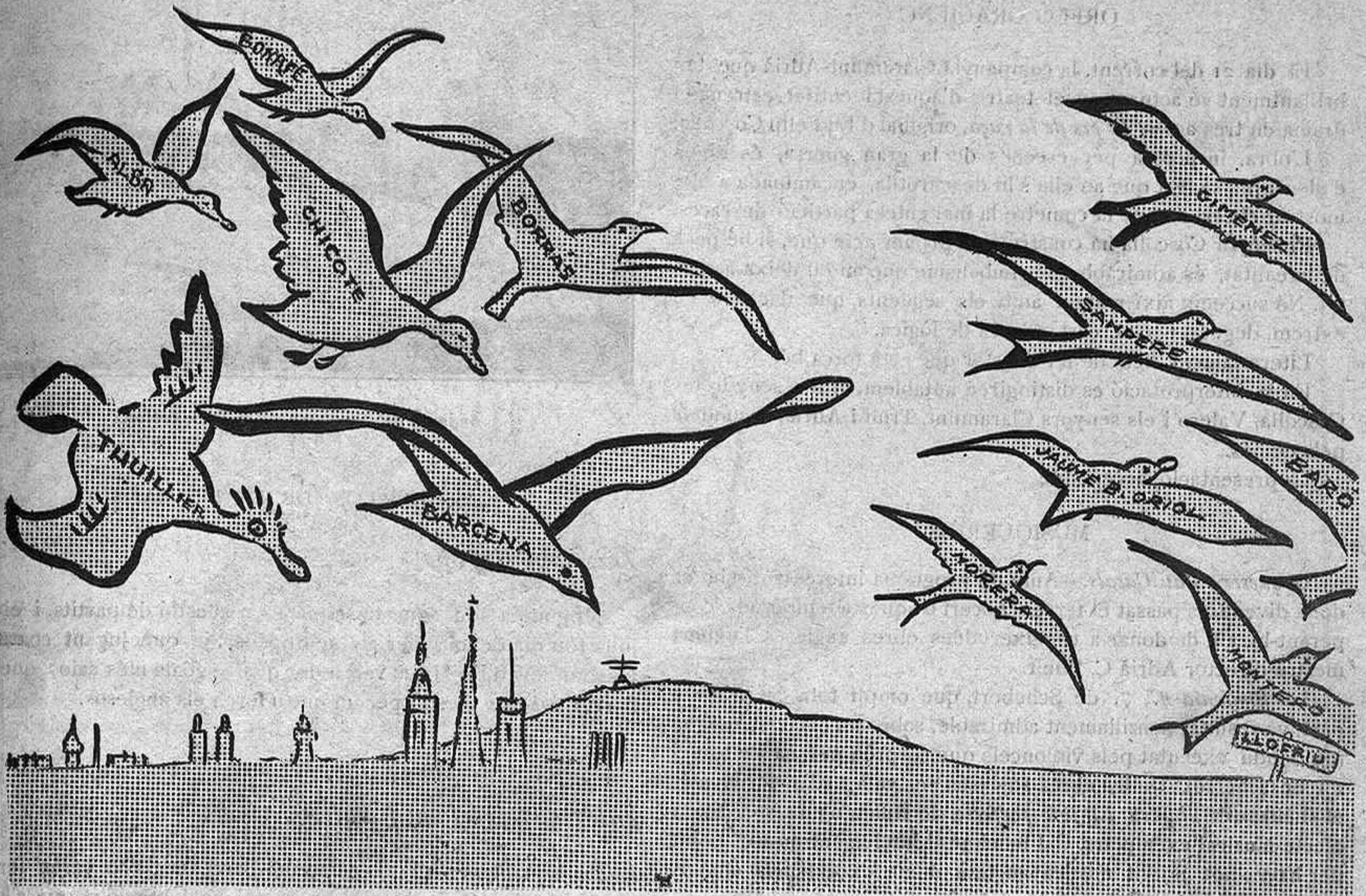
En Borràs i la Vila, que junt amb els de la casa interpretaren l'acte segon de *Terra Baixa*, foren continuament ovacionats.

LA CALOR

—On vas, als banys?

—Al carrer de la Cucurulla, als «Japonesos», a comprar-me un traje de paper de seda.

TEATRE CATALÀ I TEATRE CASTELLÀ

Diuenge la companyia de l'Enric Giménez, donà les últimes funcions de la temporada.

Per demà, diuenge i dilluns, s'anuncien cinc extraordinàries seccions a càrrec de l'eminent tràgic Enric Borràs que posarà en escena les obres de més èxit que darrerament ha representat.

TÍVOLI

També comiat de companyia que tingué lloc diuenge amb el benefici del primer actor Ricard Fuentes.

El públic, que sempre ha estat devot d'aquest actor, li demostrà una vegada més la seva admiració.

Dimarts començaràn les tasques de la companyia còmica-dramàtica de Mercè Perez de Vargas.

L'obra escollida per a presentació és *La Princesa Bebé*, d'En Benavente, creació de Na Mercè Pérez de Vargas.

GOYA

La brillant actuació de la parella Loreto-Chicote, ha constituït un èxit darrera l'altre, essent això la millor prova de que el públic corresponent als treballs dels dos artistes que indubtablement esdevindran imprescindibles a Barcelona.

— Dimecres debut de l'eminent Thuillier, tan volgut del nostre públic.

Es pot assegurar per endavant un èxit.

ESPAÑOL

Sense cap variació segueix representant-se *La Marieta*. Aquesta senyora lo que és per ara, no sembla pas decidida a deixar el lloc que tan profitosament pels d'aquesta casa ocupa.

NUEVO

La funció inaugural deixà confirmades les esperances de tots

Hostes vindran, que de casa ens treuran

els que hi contribuïren, car el plè fou dels que formen època i els aplaudiments no es regatejaren.

L'estrena, *Los Dragones de Paris*, d'En Castellví i Oliveros, música d'En Luna, molt fluixeta.

El mestre Breton, en *La Verbena de la Paloma*, ovacionat fins a desdir.

CÓMICO

An aquesta casa han trobat l'obra de la temporada amb la revista valenciana *Arrós en fesols i naps*.

Els seus autors, Celda i Balaguer, han sapigut fer, el primer, un llibret escaient que distreu per l'agradositat amb que és fet, i el segon, una musica senzilla i enjogassada que el públic escolta complascut.

No hi ha dubte que *Arrós en fesols i naps* serà servit un grapat de dies.

— Dijous va inaugurar En Gomila el gran jardí d'aquest teatre, per a després de la funció poguer menjar un bon plat d'Arrós en fesols i naps, mentre En Gusils escanya algun pollastre.

POLIORAMA

Dissabte debutà an aquest teatre la companyia del teatre «Infanta Isabel», de Madrid.

Per la tarda posaren en escena *La prisa*, obra ja coneguda del nostre públic, però que mercès a la interpretació que hi dona aquesta companyia, fou celebrada com si es tractés d'una estrena.

En la funció de la nit s'estrenà *Constantino Pla*, comèdia en tres actes de J. Fernández del Villar.

L'obra, feta amb gràcia de bona llei, fou ben acollida pel públic, que no regatejà aplaudiments per a l'autor i intèrprets.

Es distingiren l'actriu Maria Lluïsa Moneró i el senyor Nicolau Navarro, que'ns demostrà sapiguer lo que és un actor.

ORFEÓ GRACIENC

El dia 21 del corrent, la companyia Claramunt-Adrià que tan brillantment vé actuant an el teatre d'aquesta entitat, estrenà el drama en tres actes, *El pes de la raça*, original d'En Felip Coscolla.

L'obra, inspirada per escenes de la gran guerra, és digna d'elogis per la tesi que an ella s'hi desenrotlla, encaminada a demostrar els crims que fa cometre la mal entesa partició de races.

El senyor Coscolla ha construït un primer acte que, si bé peca de irrealitat, és admirable pel simbolisme que an ell deixa assentat. No succeeix així mateix amb els següents, que decauen en extrem, degut a la completa manca de lògica.

Literariament, hem de fer constar que està força bé.

En la interpretació es distingiren notablement les senyorettes Coscolla, Valero i els senyors Claramunt, Trull i Adrià, secundats pels demés.

La presentació, acceptable.

MUSIQUERIES

Orquestra Pau Casals.—Amb un programa interessantíssim es donà divendres passat el tercer concert d'aquesta temporada, cooperant-hi, a fi de donar a conèixer dues obres angleses, l'expert mestre-director Adrià C. Boult.

La *Simfonia n.º 7*, de Schubert, que omplí tota la primera part, va resultar senzillament admirable, sobre tot els temps segon (un motiu executat pels violoncels que sorprèn per sa bellesa) i tercer (scherzo). De les obres angleses ens va agradar força més el «ballet» de l'òpera *El foll perfecte*, de Holst, d'una sonoritat i efecte musical exemplars. Cal felicitar al intel·ligent mestre Boult per haver-nos portat musica anglesa d'una excel·lència com és l'obra ressenyada, i més pel domini que va demostrar al dirigir-la. Continua el programa amb *Kikimora*, de Liadow, bonica pàgina de musica popular russa; *Somni d'una nit d'estiu*, de Mendelsohn, musica d'una dolcesa que captiva els sentits; i per «clou» de la vetllada la grandiosa «Marxa hongaresa» de l'òpera *Faust*, d'En Berlioz, que el mestre Casals va portar superiorment.

Vàrem sortir satisfets, i lamentant únicament la poca afició que hi ha per a admirar aquesta notable orquestra.

FOOT-BALL

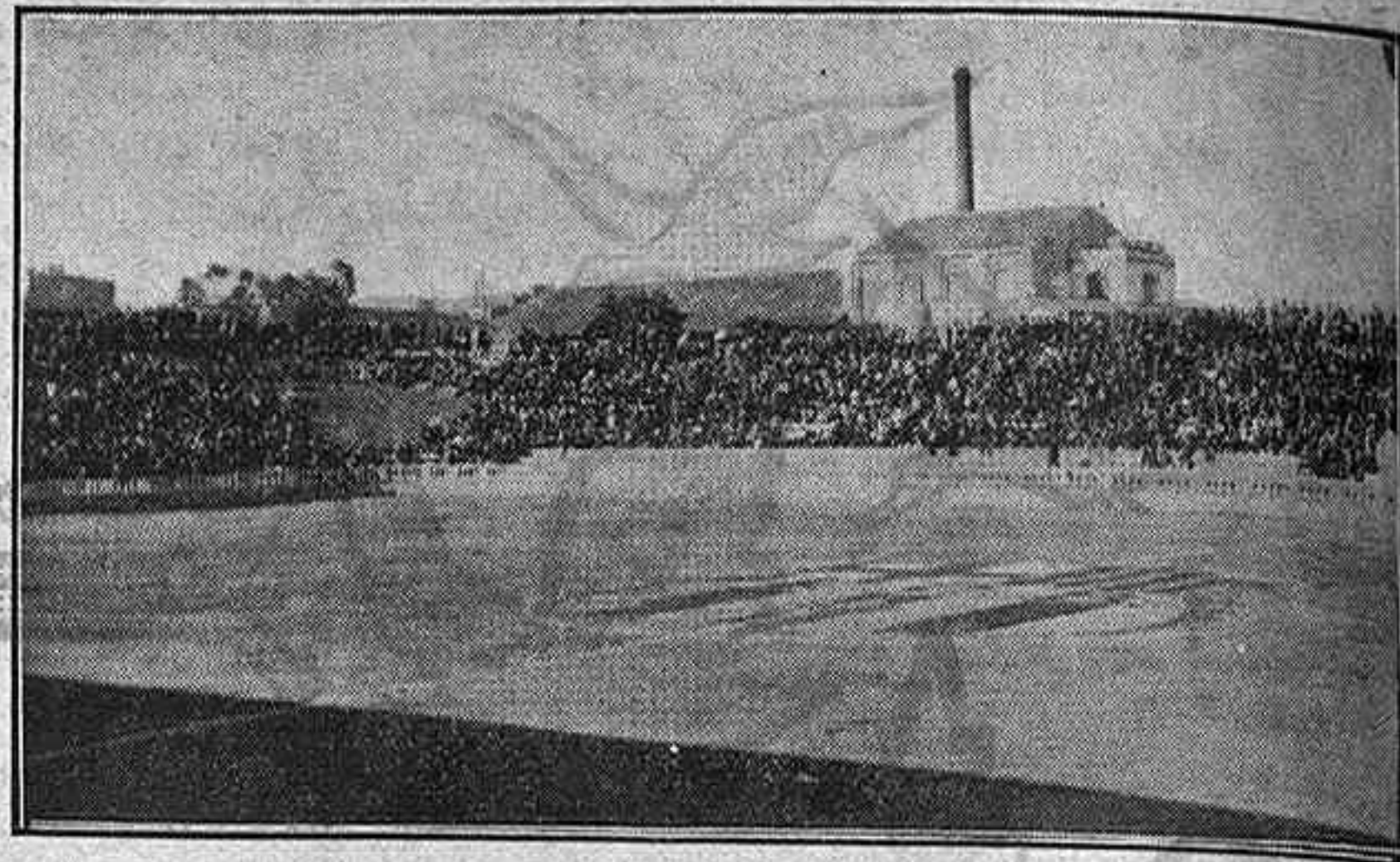
INAUGURACIÓ DEL NOU CAMP DEL F. C. BARCELONA

El club dels nostres amors avança amb més lleugeresa que un aeroplà i va fent les seves iniciatives amb tal amor i entusiasme dignes de tota alabança. El camp és super, esplèndid: hi ha lloc abundant en forma de graderies i una tribuna excel·lent, i tothom ho veu bé.

Per a inaugurar-lo hi assistiren les nostres autoritats, havent-hi un ple a vessar. Al sortir al camp els nostres jugadors foren sorollosament ovacionats, lo mateix que els del Mirren, que eren els seus contrincants.

El partit va ésser d'aquells que deixen ganes de tornar-hi, i varen guanyar—*cómo no?*—els nostres per dos goals a un.

El *desfile* fou espetarrant i l'entusiasme va ésser indescriptible.

Aspecte del nou camp del F. C. Barcelona

ELS PARTITS DE LA SETMANA

Durham-Europa

Mogudeta fou aquesta setmana en qüestió de partits, i el dijous fou dia de joia per als «europeos», ja que jugant contra el Durham els d'En Matas varen fer quatre goals més caios que un barret *nouveau* d'estiu per un que'n feren els anglesos.

*El partit dels 999,999 «orsais»
entre el Barcelona i Notts-County*

El dissabte, en el nou camp del Barcelona, s'ho varen fer els del Notts-County i els nostres campions, i cregui'n que s'hi va veure cada «cosa» que riguin-se dels col·leccionadors de caps-i-cues, que aquests són un «mingo».

Va arbitrar un anglès que's nomena Edwards, i arrencada dels nostres, plum!, xiulet perquè et tinc: «orsai», i així tot el partit; és clar que al principi el públic no s'ho va pendre a mal, però a mida que anava passant el temps i el plat de la tarda era l'«orsai», els crits i *otras palabras que no nos atrevemos a estampar* varen sentir-se arreu del camp.

Quan la cosa anava a l'hora, vàrem sentir que un anglès deia al *refli*: «Si no ens ajudes, aquests *spanihs* ens donaran més feina que els *sens feiners*».

El públic que hi assistí va sortir-ne tan «orsaiat» que fins a l'hora de sopar el plat de la nit va ésser «orsai».

Què hi farem! Orsaiiii...

— En el partit del diumenge no va fer de «refli» el de l'«orsai», sinó un de casolà, lo que va ésser causa de que tot anés un xic més bé, malgrat i presentar el Barce un equip amb suplents i En Semitier jugar de davanter.

El Notts County ens ha resultat un bon equip.

Davant d'una gran gentada s'han celebrat excel·lents partits

PERTENEDU A LA BIBLIOTECA
DEL
ATENEU BARCELONÉS

INFANTS I FLORS

—Flors, infants de la Primavera! Infants, flors de la Raça!

En Samitier va fer l'únic goal per als nostres i En Pheuson va lograr el de l'empat.

Els anglesos porten un porter «Street», un «Platts» un «Cope» que valen bastant.

Els nostres sense entendre's; és clar, com que els «rivals» parlaven en anglès!

C. D. Europa-Martinenc

Diumenge, en el camp de l'Europa, jugaren aquest dos clubs un partit per a disputar-se una copa.

El camp ple a vessar, i com que quan fa calor sempre vé bé

Zamora, en una de les seves clàssiques parades

una copa, llurs equips lluitaren més que la Mancomunitat per a que'ls donguin els telèfons, i després d'un goal d'En Cros i dos de l'Olivella, s'endugueren la copa que'ls regalaren els «pastissers».

Total: una victòria, una copa i un tip de suar. Quelcom és quelcom!

CURSES DE CAVALLS

Segueixen, amb gran èxit, les curses de cavalls, que cada dia entusiasmen més als nostres ciutadans.

Les nostres dones s'hi llueixen de veritat. L'altre dia n'hi vàrem veure dues que, vaja, del seu trajo al d'Eva sols s'hi diferencia en que Eva portava «fulla» i elles solament portaven «tels de ceba». Varen ésser admiradas i remiradas; els «fotógrafos» les seguien cercant el contrasol. Eren tan transparents els trajos!

NOLUS

BOXA

Per al dimarts, dia 6, En Juanito Elías ens torna a donar una *soirée* que ja es poden preparar a llepar-se els dits els aficionats a la boxa.

I per a mostra fixin-se amb el programet, que'm sembla que se las trae:

Quereix contra Albert; una exhibició de Joe contra En You-You, que és el que el dia 14 farà un combat amb En Criqui; Gaston contra Paul Grabiell; Papin contra Ricardo Alis, i com a plat fort En Frank-Hoche contra el negre Al-Baker, quin combat fa més de sis mesos que s'espera amb gran interès.

I ja que hi som a dir quelcom de boxa, hem de dir-los que, segons ens comunica el nostre amic Taixonera, tenen preparades per a aquest mes unes vetllades a base d'En Marcel Tomas i per a primers del mes que vé una SOIREE (així, amb majúscules) en la que hi pendrà part el cèlebre Carpentier.

D'aquesta última ja en parlarem tal com s'ho mereix.

(Fotografies de la Casa Casellas)

XERRAMEQUES ARTISTIQUES

EXPOSICIONS A TROMPONS

La calor apreta d'una faisó inconsiderada; i els artistes també.

Abans, quan la calor començava a apretar, ells afluiaven; però no és pas així enguany, i joestic que ni puc dir *fava* de tan cansat. Sort que penso que els valents i el bon vi duren poc i que aquesta resistència oposada per la part de l'Art a la calor, no podrà durar gaire i aviat plegaran el ram.

Amb aquesta confiança vaig a treure'm del damunt les exposicions que hi porto.

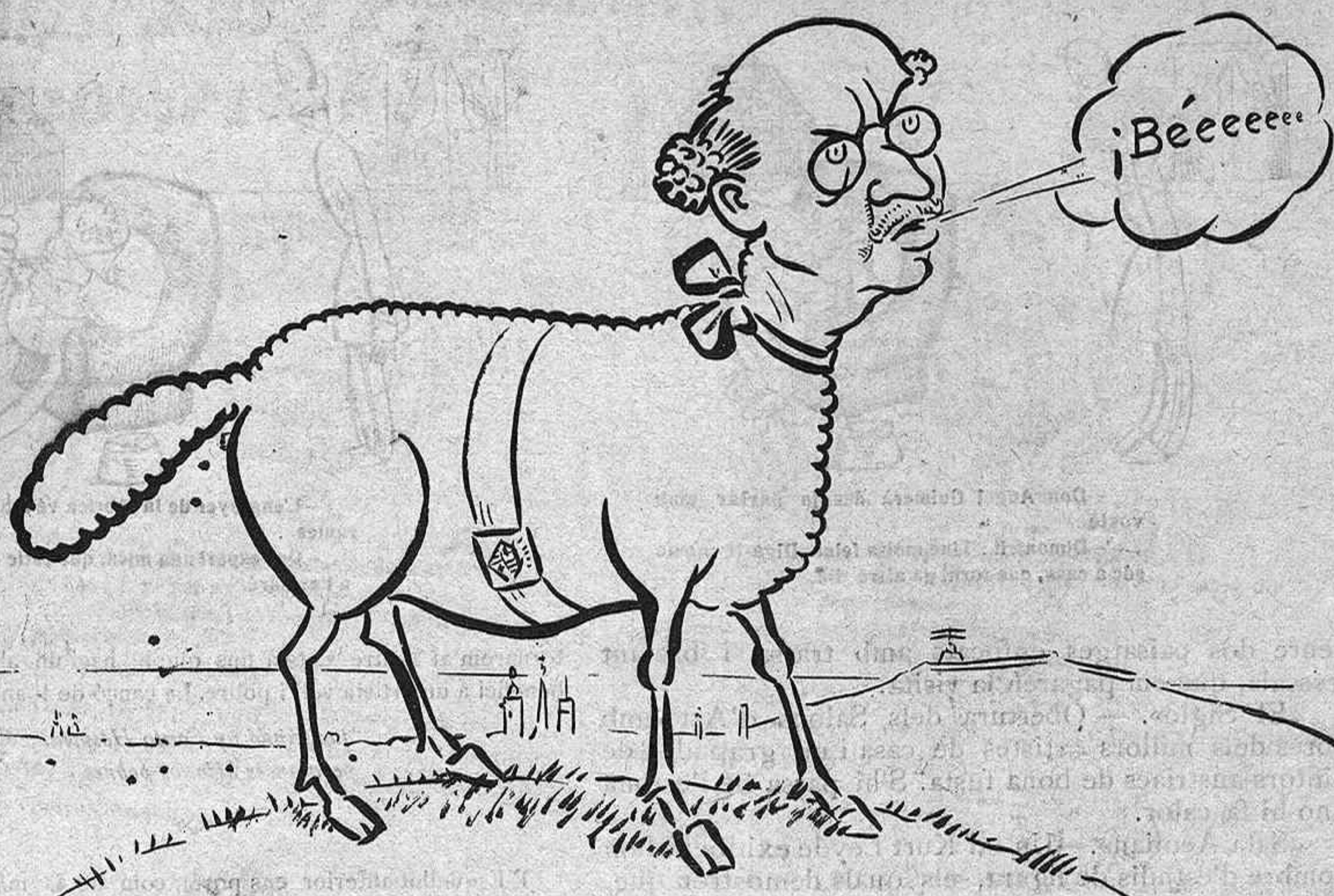
«Saló Parés».—Pintures a l'oli d'En Adolf Müller-Cassel un forasteret que té bon ull per a veure les nostres coses i bastantes manetes. Els dos retrats em semblaren una mica encartonadets; en canvi, m'agradaren força els paisatges de *Sant Medí* i *Santa Cristina*, així com unes *Roses* molt finetes de color.

Chicote.—Diuen que el nostre art és exòtic, que semblen d'un temps i d'un país molt llunyans.

Prado.—Que diguin el que vulguin; la qüestió és que vinguin.

Chicote.—No va pas tanta gent al «Romea»!

EL BÈ DE LA PASQUA GRANADA

No bela de gana,—no bela de sòn,—ni d'enyorament...—Bela de tan content!

«Galeríes Laietanes».—A la sala gran En Josep Muntadas exposa bon nombre de paisatges amb la marca de fàbrica; vull dir, dir amb un caient personal d'allò més simpàtic. Aquest artista, com que gasta automòbil, passa davant dels altres amb molta facilitat. Això fa que hagi caminat tant de la darrera exposició ensà; ara deixa a recó els tons obscurs, pinta claret, i les seves pintures resulten lluminoses i alegroies. Que ho diguin sinó el *Gorc blanc* i *Conreus*, dues formoses visions de paisatge que recorden l'art d'En Martí i Alsina. Un art vell, però, folrat de nou; perquè aquest pintor està al tanto del gust modern.

La *Vista de Barcelona* des del Tibidabo, també va agradar-me per lo ben entonada.

Al quartet del costat En Quimet Terruella que és un impressionista de debó, exposa una vintena de pintures fresques i escaientes, paisatges, totes elles fetes amb molta grapa. N'hi ha d'Aranjuez, de Mallorca, de Vilanova, de Sitges... Demanin. Sobressurten un *Pati de Sitges*, *Venda del peix* i unes *Magranes* de primera.

«El Camarín».—Pintura meticulosa, feta i decorativa, com d'home que té «Academia», resulta la d'En Lleyxà. Es a dir, pintura de trassa que revela estudi, voluntat i ganes de senyalar al jovent el bon camí. Aquest artista ens resulta corrent en la figura el paisatge, i ens fa el pes en els bodegons compostos i pintats amb encert. En Lleyxà és home valent que no li té por al color i que sap posar-lo al lloc que vol, com un ocell en una gàbia.

«Casa degli Italiani».—Per anar a veure l'exposició de despedida de l'Hugo Staccioli que s'entorna al seu país nadiu, la bella Itàlia, vareig pendre una soleiada que Déu-n'hi-dó! I total per a veure ben po-

queta cosa de nou, car les obres exposades les coneixiem quasi totes. En Straccioli és un pintor colorista, de temperament modern, al qual li agrada treballar davant del natural. A mi em sembla que anirà lluny.

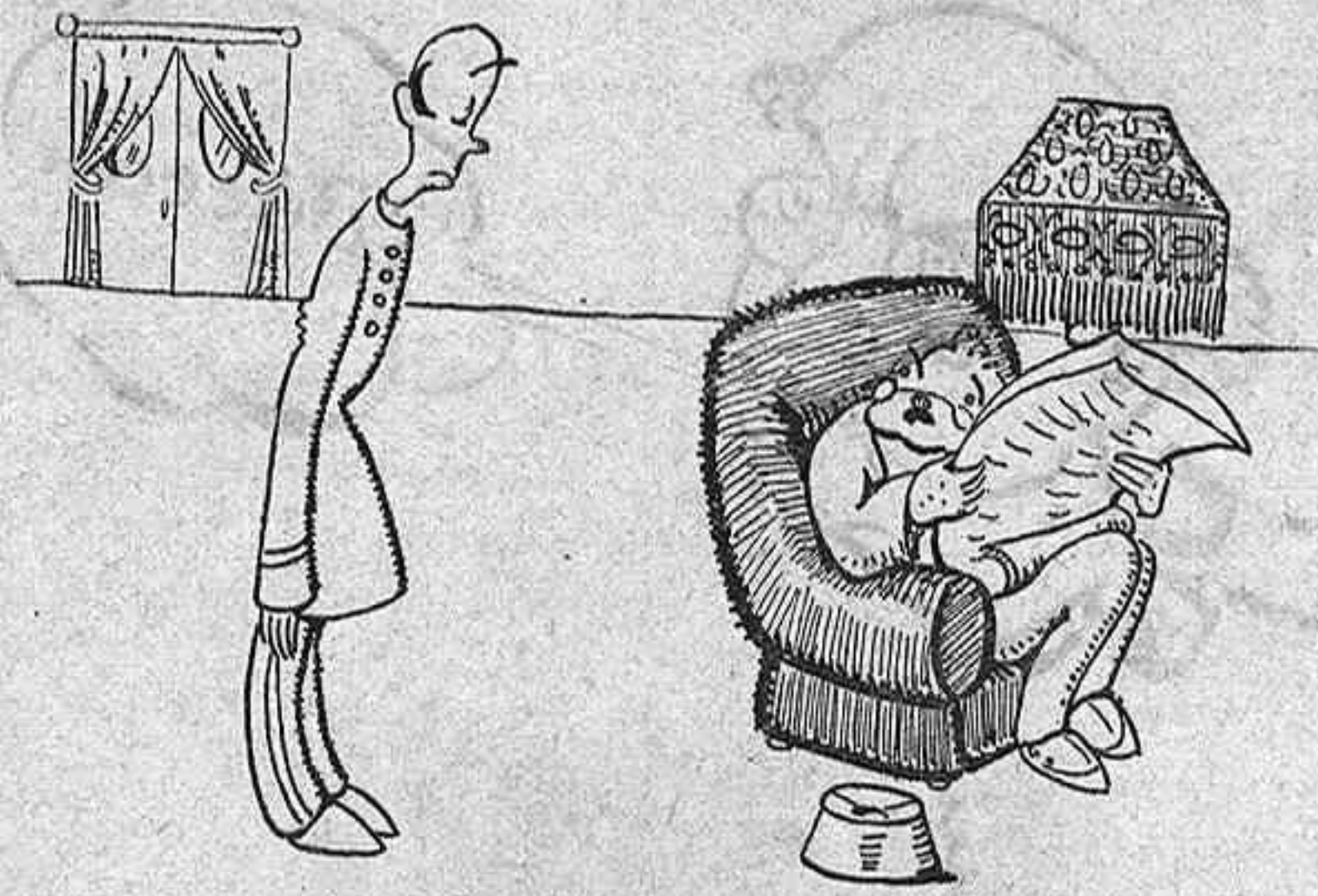
«Saló Reig».—Exposició Carles. No m'agrada gaire aquest pintor, perquè sol fer unes flors que semblen llonses de la mitjana. Malgrat això li vareig

LA CIUTAT PROGRESSA

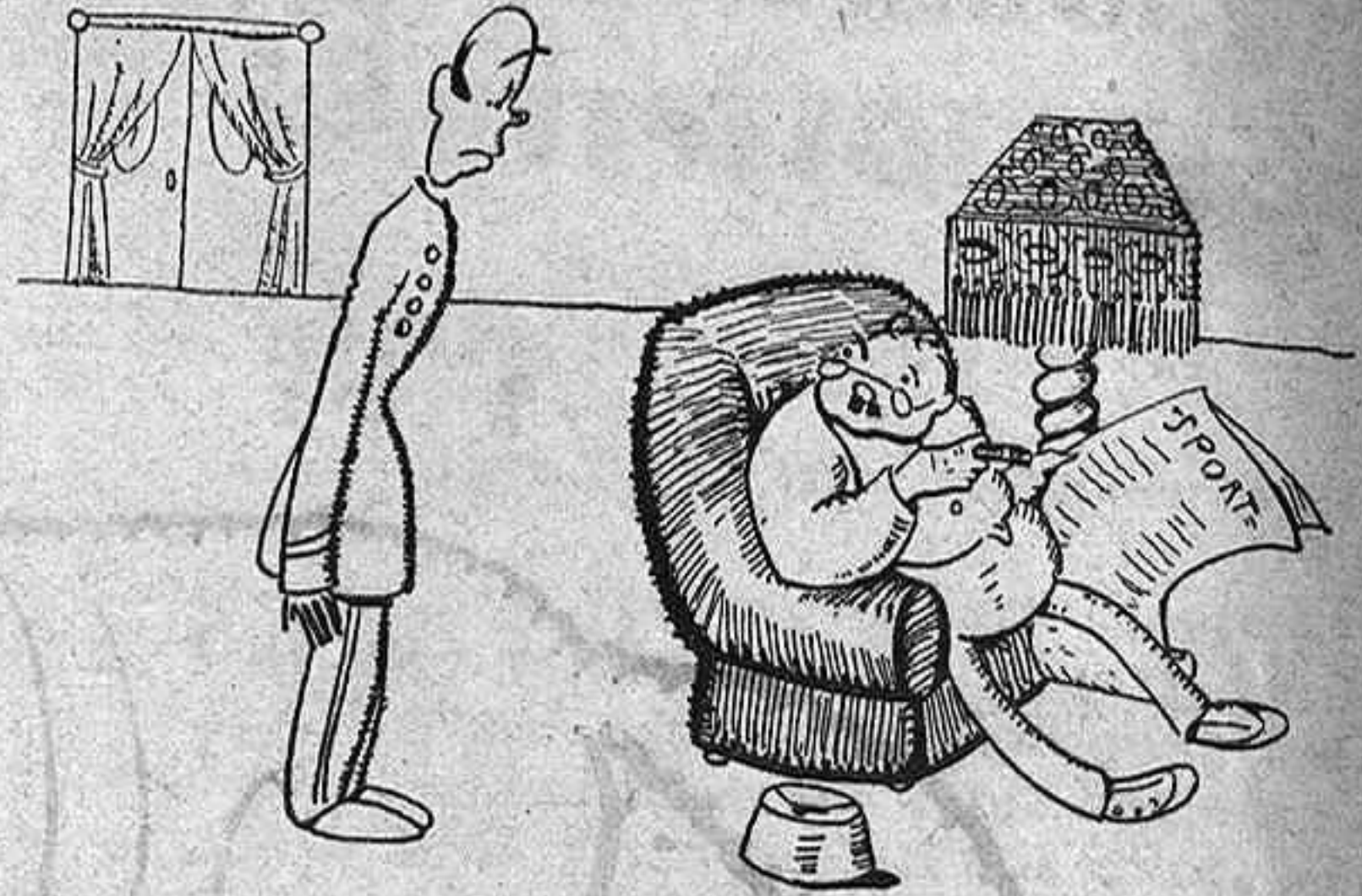
Un cotxe dels que presten servei en la primera línia d'autobusos, recentment inaugurada

(Fotografia de la Casa Casellas)

—Don Angel Guimerà desitja parlar amb vostè...

—Dimontril!. Tinc molta feina. Diga-li que no sóc a casa, que torni un altre dia.

—L'enginyer de la fàbrica vé a dir-li dues paraules...

—Que esperi una mica, que estic molt ocupat, a l'avisaré.

veure dos paisatges enfocats amb trassa i bastant frescals, que em pagaren la visita.

«El Siglo». — Obertura dels Salons d'Art amb obres dels millors artistes de casa i un grapatet de pintors austriacs de bona fusta. S'hi passa bé l'estona i no hi fa calor.

«Sala Aeolian». — Un tal Kurt Leyde exhibeix bon nombre d'estudis de figura, els quals demostren que, malgrat el seu cognom, no té res de *curt* en pintura.

«Refectorium». — Aquí s'hi allotja un altre foraster, En Carles Mansberger, un dibuixant que té trassa, intenció i gust, el qual em sembla que porta empena. Per mi que tiri al dret.

I aquí em quedo, per a pendre un refresc; pagant, s'entèn.

C. ARBÓ

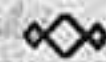
Quina gentada, al «Teatre Romea», el divendres passat, amb motiu de la funció en honor i benefici de la Mercè Abella!

Quina gentada i quin entusiasme, i quins aplaudiments i quines ovacions!... Es tractava de veure a una vella actriu il·lustre, que havia donat nits de glòria al teatre català i que ara viu trista, pobra, abandonada. Aquest públic que deixa desert el teatre català, aquella nit es commovia. Era un acte de contrició? Era un sadisme? En sabem molt de fer homenatges als artistes vells i pobres i... abandonats per nosaltres mateixos! Amb el nostre allunyament, amb la nostra indiferència, hem contribuït a fer-los passar una vida amarganta i obscura, els hem preparat una vellesa d'oblit i de misèria. Però un dia, de sobte, som-hi tots!, vinga un homenatge a l'artista vell i pobre. Tots al teatre aquell dia! Aplaudiments, crits de visca açò i allò i sobre tot visca el Teatre Català (en majúscula aquell dia).

L'endemà i l'altre i l'altre endemà, ningú al teatre català (en minúscula). Deixarem que els artistes es neuleixin, que's migrin en la soletat i la indiferència o que se'n vagin cap a Madrid. No

tornarem al Teatre Català fins que hi hagi un altre homenatge i benefici a un artista vell i pobre. La cançó de Joan de Robres:

*que fundó un Santo Hospital
pero antes hizo los pobres.*

L'Esquellot anterior ens porta, com de la mà, a parlar de la injustícia que el públic barceloní està fent al gran mestre Pau Casals.

Els nostres rics no van als concerts que l'orquestra dirigida per l'eminent violoncelista està donant al Palau de la Música Catalana. Els nostres rics van als toros, als tès mundans, sobre tot si hi ha descocades *mundanes*, al futbol, a tot arreu, menys a la bona música. Ens hem passat la vida demanant una bona orquestra per a concerts, i ara que el mestre Casals ens l'ha donada (comparable a les millors d'Europa) ara el deixem sol. Ell prou dóna belles coses, bellament interpretades, però les blanques *pecheras*, els jolius capets rossos, els opulents escots de les nits del «Liceo», no van als seus concerts. Els nostres rics tenen por a la música, si no és música amb *divo*, amb pianola o gramòfon.

I tant que vesteix anar a sentir bona música, encara que un cop allí un s'hi avorreixil. A tot arreu del món és una cosa de bon to protegir la bona música, i els rics hi van per a donar-se to i alguns perquè hi entenen i s'hi complauen.

Els d'aquí no hi entenen ni hi van, perquè encara no saben que l'anar als grans concerts vesteix tant com portar una condecoració a la solapa, tenir automòbil, o tenir querida amb torreta i jardí, que no és el mateix que tenir-la a l'esquerra de l'Aixamplis.

Ara que el futbol és la nota del dia, no vindrà malament aquesta graciosa anècdota:

Visitaven la ciutat de Londres uns prínceps indis. L'aristocràcia anglesa els obsequià amb un gran nombre d'aristocràtiques festes. No hi podia mancar un partit de futbol, jugat pels propis nobles anglesos. Entre els jugadors hi havia més d'un príncep.

Els nobles indis no sortien del seu astorament veient als grans senyors britànics suats, rojos, polsosos, escabellats i esbufegant darrera la pilota. — Treballen com a manobres que s'han de guanyar el pa. Mireu-los com suen! Mireu-los com s'esderreguen, com s'afanyen i s'abraonen! Això són uns grans senyors?... — Aquestes paraules anaven dient els indis, que no comprenien la dèria deportiva dels anglesos.

Acabat el joc, un dels anglesos preguntà als indis si els havia

O LES PERSONALITATS DEL DIA

III

—El secretari de l'Associació de Carreres de Cavalls vé per un assumpte urgent.
—Que'm perdoni un moment. D'aquí a cinc minuts estic per ell.

agradat. —Sí, prou—va respondre un d'aquests;—el que no comprenem és perquè us heu de cansar com uns bastaixos, vosaltres que sou els amos d'Anglaterra. Voleu dir que no us divertirieu més fent jugar als vostres criats?

◇◇

Amb motiu de la mort del degà dels periodistes, En Lluís Figuerola, han circulat aquests dies, per penyes i redaccions, mantes anècdotes seves.

A l'etzar recollim aquesta mostra fidel del refinat humorisme del plorat company:

Un amic anà a demanar an En Figuerola, estant aquest a *La Tribuna*, la publicació de la notícia del casament d'un cosí seu. En Figuerola accedí desseguida i, agafant una quartel·la, començà a pendre nota dels noms dels contraients, testimonis, etc.

I, de prompte:

—Escolta—digué En Lluís.—I en quina secció vols que's publiqui aquestà nova?

—Homel—respongué l'altre, sorprès per la pregunta.—A les «Notas de Sociedad».

—Ai, caram! Quines pretensions! Jo l'anava a posar als «Sucesos».

◇◇

Ara ens resulta que l'Apeles Mestres també és music. I nosaltres sense saber-ne res!

L'altre dia al «Taller Museu Masriera» va donar-se una audició de cançons, quina lletra i quina musica era de l'Apeles Mestres, les quals foren cantades pel gran Vendrell i acompanyades al piano per En Massià.

La concurrència, molt selecta, no's cansà pas d'aplaudir i de bisar moltes de les exquisides cançons de l'autor de *Margaridó*, el qual ens ha resultat a ses velleses un *melodista* de primera.

Una senyoreta, en acabar el concert, va dir tota commoguda:

—M'agrada força aquest trimestre.

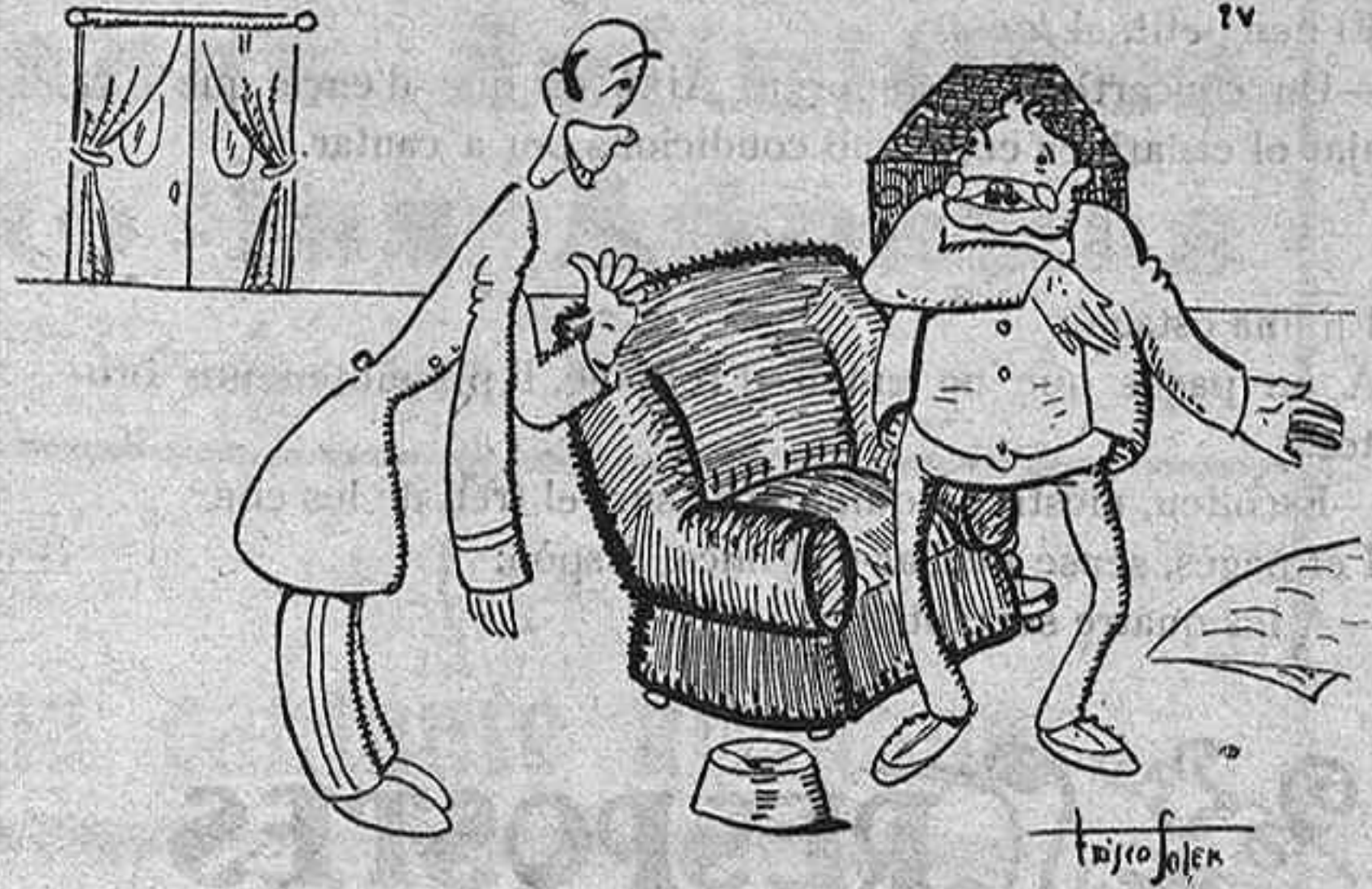
—Qui vol dir?

—L'autor. No és mestre en Gai Saber, mestre de dibuix i mestre de musica?

◇◇

Un industrial de Londres que, fent experiments, va matar a un taup de fam, fou condemnat a pagar una forta multa, perquè la llei anglesa castiga els mals tractes donats als animals sense un motiu justificat.

IV

—El senyor Zamora, el futbolista...
—Què fa parat, home! No m'ho sabia dir desseguida?
—Si acaba d'arribar...
—Vaig a rebre'l jo mateix.

Ai, senyor, i pensar que an aquí ens emmetzinen tan tranquils els agabelladors sense conciençial!

◇◇

De quan la gran actriu Mercè Abella estava al ple de la seva glòria:

La Reina regent d'Espanya, trobant-se a Barcelona, anà al «Teatre Romea» a veure *Batalla de reines*, i el bonatxàs d'En Pitarrà, content de que la sobirana assistís a la representació d'un drama seu, pregà als actors que no's descuidessin pas, en sortir a les taules, de fer-li acatament.

Els artistes compliren tots l'encàrrec, menys la Mercè Abella, qui feu el seu paper sense ni tan sols dirigir l'esguard a la llotja reial.

En Pitarrà, groc com la cera, li sortí al pas en acabar la primera escena en que sortia l'Abella, i li digué:

—Per què no has fet el que t'he dit?

—Perquè si ella és la reina d'Espanya, jo, en aquest moment, ho sóc d'Aragó, i estem en paus.

Sic transit gloria mundis.

◇◇

Una gran Batalla de Flors es prepara per al dia 5 de juny a Montjuic.

Per moltes flors que els barcelonins—*gente bien* i senyors Esteves—hi portin, mai faran tan bonic ni tan escaient, com les que actualment s'obren i perfumen els aires per allà als voltants del Parc Laribal. I lo que han de procurar els guardes-jardins de Montjuic, és vigilar aquell dia que ningú n'arrenqui cap.

Perquè els rumbosos «guerreros» de les nostres batalles floralesques són capassos de tot.

◇◇

Llegim:

«El butxí de Barcelona ha demanat protecció al President de l'Audiència.

»Diu que tem alguna agressió per part dels veïns.»

Por un tipu semblant?

Senyal que alguna n'haurà feta.

◇◇

En una casa tenen un gat tan empipador que tota la nit la passa miolant.

—Vaia un concert ens ha donat aqueixa nit!—exclama el papà tot enfutismat.

El nen petit, al *tanto*:

—Un concert?... Es comprèn. Això és que d'ençà que's va menjar el canari, es creu amb condicions per a cantar.

En una estació:

A un pagès que no entèn el rellotge, li pregunten uns bro- mistes:

—Escolteu, mestre: a quina hora surt el tren de les cinc?

I el pagès, sense pensar-s'hi mica, respòn:

—A les quatre seixanta!

RESPOSTES PAGADES

Rafel Ribà: El sonet està bé.—Andresito: Veurem de publicar «Les curses de braus», oportunament.—Un Expositor: Ja té raó ja, en lo que diu de les exposicions.—Velis-Nolis: No ens va prou bé.—Xurrumecu: Es veu que vostè vé de l'hort... del seu pare.—Esclat: Es massa forta.—Pau Piu: Es massa fluixa.—Rafelet: té el pes just.—J. Caidós: No és pas publicable.—Juli Vert: No està prou amanida l'anècdota.—Rafel Ribà: La telefonista està ben retratada.—Pere Aubert. Va arribar tard i ho sentim de debò. Pot passar a recollir la fotografia.—V. Tarrida: També va arribar fóra de temps.—V. C. B., Mataró: El mateix li diem.—Petroni II: *El Corpus, El Batlle i El Gegant*, crec que aniran.—*Foment Sardanistic de Sant Martí*: L'història no hi capigué.—P. P. P.: Prou, prou, prou.—*Un expositor*: Ho trobo exposat, fillet.

Bastons

Els millors, els més nous i els més forts

ELS REGALEM

si ens els demana, ben demanats, una noia maca

Bastoneria Americana

Passatge Bacardí - Rambla - Plaça Reial

NOTA.—Reserva absoluta

SARNA

(RONYA)

ANTISARNIC MARTI

Unic que la cura **SENSE BANY**

Les seves imitacions són cares,

perilloses i de olor repugnant.

Es ven a totes les Farmàcies i

Parlament, 17

BARCELONA

ESTOMAGO É INTESITINOS.

GASTROL MIRET

REMEDIO SEGURISIMO ● PROBARLO ES CURARSE

DE VENTA EN TODAS PARTES

Bicicletas

PRECIOS-IVEROSIMILES

• **ARAGON 229**

BARCELONA.

EDEN CONCERT

COMTE DEL ASSALT, 12

MUSIC-HALL DE PRIMER ORDRE—Tots els dies grans espectacles a les 3 1/2 tarda i a les 9 1/2 nit

Gran èxit de l'estrella **CANDELARIA MEDINA**

Aranceles de Aduanas definitivos

publicados por **El Eco de las Aduanas**

Edición encuadernada

Pesetas 5'50

NOVEDAD

Memorias secretas de una cantante alemana

por *W. SCHROEDER-DEVRIENT*

Versión española de *OSCAR DE ONIE*

Un tomo

Pesetas 5

OBRA NUEVA

El libro de las adivinanzas o sea La Buenaventura

por la gitana **AZUCENA**

Un tomo 8.º

Pesetas 2'50

Obres populars d'En **SANTIAGO RUSIÑOL**

Anant pel món. (2.ª edició)	Ptes. 2 (Agotada)
El místic. (2.ª edició)	2
Oracions. Amb música d' E. Mo- rera. (2.ª edició)	2
Fulls de la vida	2 (Agotada)
Els Jocs Florals de Canprosa. (2.ª edició)	1'50
El bon polloia	2
Monòlegs. (2.ª edició)	2
La bona gent	2 (Agotada)
Tartarin de Tarascó. D'A. Daudet. (Quart miler)	2 (Agotada)
El pati blau. (4.ª edició)	2
El poble gris	2 (Agotada)
La mare. (8.ª edició). (Quinzè miler)	2 (Agotada)
La «merienda» fraternal. (4. miler)	1'50
L'Alegria que passa.	1'50
L'heroic.	2 (Agotada)
Llibertat!	2
La fira de Neuilly	2
Els savis de Vilatriata.	2 (Agotada)
L'auca del senyor Esteve (8.ª ed.)	2
L'hereu Escampa	2 (Agotada)
En Tartarin als Alps	2
La llei d'herencia.	2
Aucells de pas.	2
La intel·lectual.	2
El redemptor	2
Cors de dona	2
El Teatre per dins	1'50
Dol d'«alivio»	1'50
El daltabaix	2
El titella pròdig	1'50

La nit de l'amor	Ptes. 1'50
Del Born al Plata. (Impressions de viatge.)	2 (Agotada)
Port-Tarascó, d'Alfons Daudet. Traducció.	2
El pintor de miracles	1'50
La Verge del Mar	1'50
El despatriat	2
El triomf de la carn	1'50
La illa de la calma (2.ª edició)	2
L'Homenatge	1'50
La lepra	1'50
L'Arma	1'50
L'envelat de baix	1'50
Gosari, per Xarau	2
El català de «La Mancha»	2
El pobre viudo	2
A cà l'antiquari (Sainet.)	2
L'auca del senyor Esteve (Cinc actes) (2.ª edició)	2
«Gente Bien» (Sainet) (3.ª edició)	1'50
Els Naufragis	2
En Josepet de Sant Celoni (No- vel·la picaresca)	2
«Souper-Tango» (Obra satírica en un acte)	1'50
La casa de l'art (Peça en un acte)	1'50
L'acaparador (Peça satírica en un acte)	1'50
Bataneros en comandita (Sainet de costums financeres en un acte)	1'50
El català de «La Mancha», tragi- comèdia en quatre actes	2
«Chauffeur, ... al Palace!»	1'50

Molt aviat **LA MARE** nova edició

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés 30 cèntims per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

LA FEINA D'EN MACIÀ

Pel juny, la falç al puny!